

Дистанційне навчання мови іврит: до постановки проблеми

У дидактиці дистанційне або дистантне навчання визначається як форма організації навчального процесу, а саме, навчання на відстані, коли викладач і учень розділені простором. Дана форма організації навчального процесу передбачає самостійне засвоєння учнями навчальних курсів відповідно до спеціально розроблених програм і планів, виконання контрольних завдань, що перевіряються викладачем, і очну здачу в навчальному закладі встановлених іспитів. Термін «дистанційне навчання» поступово замінює термін «заочне навчання». На сучасному етапі у теорії та практиці навчання все більше розглядається дистанційне навчання, розроблене за допомогою комп'ютерних телекомунікаційних мереж (напр., інтернет). При такій формі навчання технологічною основою дистанційного навчання стають комп'ютерні телекомунікації. Дистанційне навчання набуває все більшого поширення у зв'язку з демократизацією, інтернаціоналізацією та глобалізацією освіти, воно дозволяє здобувати високоякісну освіту за менш високу плату, а також загальновизнані сертифікати *незалежно від* місця проживання учня.

За визначенням вченого Є.С. Полата, «головною особливістю дистанційного навчання іноземних мов є опосередкований характер телекомунікаційного спілкування учитель - учень і пов'язані з цим обмежені можливості їх міжособистісної взаємодії. Курси дистанційного навчання передбачають ретельне і детальне планування діяльності учня, доставку необхідних навчальних матеріалів, високоефективний зворотний зв'язок, максимально можливу інтерактивність між учнем і викладачем.»¹

Дистанційне навчання широко застосовується в університетах багатьох країн світу, зокрема Ізраїлю. Одним з прикладів є Єврейський університет в Єрусалимі та Відкритий університет в Тель-Авіві.

У 2004 року науковці та викладачі Міжрегіонального центру викладання мови іврит у Москві в співпраці з Державною Класичною Академією ім. Маймоніда та кафедрою юдаїки ІСАА при МДУ ім Ломоносова (м.Москва, Росія) запровадили експериментальний проект з дистанційного навчання мови іврит для студентів та вчителів мови іврит країн СНГ.

За основу дистанційного навчання було прийнято програми з навчання мови іврит (відповідно до шести рівнів навчання мови), розроблені Єврейським університетом в Єрусалимі (Ізраїль).

Для функціонування цього експериментального проекту була запропонована відповідна схема, а саме:

Щотижня (орієнтовно на початку тижня) учні отримували електронною поштою такі матеріали:

- Тексти, пояснення до них, виклад необхідних граматичних та синтаксичних тем;
- Вправи для відпрацювання та засвоєння навчального матеріалу (обсягом від 5 до 10 сторінок);

---

¹ Полат Е.С. Новые педагогические технологии. – М., 1997

В залежності від засобів зв'язку, який був прийнятний учням, вони мали вибрати одну із запропонованих схем відправки виконаних впродовж тижня завдань викладачеві:

- або роздрукувати отримані матеріали, включаючи вправи, виконати їх та надіслати викладачеві за допомогою факсу;
- або роздрукувати отримані матеріали, включаючи вправи, виконати їх, сканувати та надіслати електронною поштою викладачеві;
- або виконати отримані завдання на комп'ютері та надіслати електронною поштою викладачеві.

Виконані учнями завдання перевіряються викладачем та або повертаються учням електронною поштою у сканованому вигляді з необхідними виправленнями (в першу чергу це відноситься до творів), або учням надсилаються правильні відповіді на запропоновані вправи.

Схема побудови уроку при дистанційному навчанні має свою специфіку. Кожен урок поділяється на дві частини. Перша частина включає:

- текст;
- пояснення до тексту;
- вправи по тексту (запитання до тексту, завдання на аналіз речень і форм, тема твору);
- додатковий текст (висилається не до кожного уроку, є факультативним, тобто його вивчення не є обов'язковим).

У розділі «Пояснення до тексту» весь матеріал подано першою мовою (російською) з прикладами на івриті. Весь граматичний і синтаксичний матеріал складається на основі тексту: якщо в тексті зустрічається нова граматична або синтаксична конструкція, то в цьому місці є знак виноски, що посиляє учня до відповідного пункту в розділі «Пояснення до тексту». Вправи за текстом виконуються на отриманих учнями аркушах.

Теми творів формулюються на основі матеріалу тексту. У творі учням необхідно використовувати якомога більше нових слів, виразів, а також граматичний і синтаксичний матеріал уроку. Твори виконуються на окремих листах, бажано формату А4. Важливо, щоб учні виконували всі завдання, включаючи твори, крупним розбірливим почерком, для того, щоб уникнути проблем з прочитанням і перевіркою викладачем.

Друга частина включає:

- граматичні вправи на опрацювання матеріалу, пояснення якого дається в першій частині;
- речення для перекладу.

У другій частині всі завдання відповідають поясненням, поданим в першій частині матеріалу. Кожен блок вправ передуює словами «До пункту №.». Вправи виконуються на отриманих учнями листах.

У розділі «Вправи» весь матеріал, включаючи завдання, подається мовою іврит. У разі виникнення будь-яких питань учень має можливість звернутися безпосередньо до викладача й отримати роз'яснення. За

потреби викладач надсилає переклад завдання першою мовою (російською).

Для здійснення ефективного дистанційного навчання було розроблено чіткі інструкції для відправлення виконаних робіт та роз'яснення щодо їх перевірки.

Відправлення виконаних робіт:

1. На виконання чергового завдання дається ОДИН тиждень.
2. Якщо учень надсилає завдання факсом, він має підписати на кожному листі своє прізвище. Якщо учень надсилає завдання електронною поштою, він має вказати в темі листа своє прізвище (тому що за адресою викладачеві важко ідентифікувати відправника) і номер уроку, до якого відноситься виконане завдання.
3. У тексті твору потрібно залишати поля і пропуски між рядками для виправлень.
4. Роботи, скановані учнями, мають бути збережені у форматі jpg, відтінки сірого або чорно-білий.
5. Важливо, щоб учні виконували всі завдання, включаючи твори, крупним розбірливим почерком, для того, щоб уникнути проблем з прочитанням і перевіркою викладачем.

Перевірка виконаних завдань:

1. Відкриті вправи (відповіді на запитання, твори, переклад) перевіряються викладачем і висилаються учневі у сканованому вигляді з виправленнями.
2. До закритих вправ (вставити потрібну форму) висилаються ключі, по яких учень самостійно може перевірити правильність виконаних завдань. Такі завдання учень може не відправляти на перевірку.

Виходячи з того, що ефективність проекту залежить від його інтенсивності, запропонована частота отримання навчальних матеріалів і завдань є мінімально можливою, а вивчення навчальних матеріалів і вчасне виконання запропонованих завдань є необхідною умовою участі в проекті.

Позитивним результатом розробленого дистанційного навчання з мови іврит є значне підвищення рівня мовної та, частково, соціокультурної компетенції студентів та вчителів мови іврит, залучених до проекту.

Негативним аспектом, або досі не розробленою проблемою залишився розвиток мовленнєвої компетенції учасників дистанційного процесу навчання, а саме розвиток навичок аудіювання, говоріння, читання й письма. Безумовно, мовленнєві навички потребують постійної практики та контролю, і для їх формування й розвитку мають бути розроблені спеціальні аудіо курси та завдання для самоконтролю, а остаточна перевірка має відбуватися очно, в присутності викладача. Хоча за наявності таких нових технологій як відео- та телефонна конференція, можливо здійснити роботу саме з розвитку мовленнєвої компетенції учнів.

Отже, дистанційне навчання як форма організації навчання на відстані є, безумовно, сучасною формою, що розширює освітні можливості сучасної людини. Але для навчання мов, необхідно розробити програми і матеріали, які б реалізовували компетентнісно-орієнтований підхід до навчання мови, і не обмежувалися роботою з граматики та синтаксису.